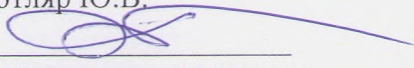

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування
Кафедра місцевого самоврядування та регіонального розвитку

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“31” серпня 2022 року

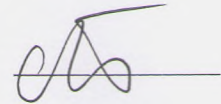
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технології взаємодії влади з суспільством (соціальна інженерія)

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

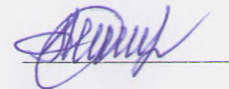
Розробник

Бондар Г.Л.

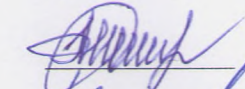
Завідувач кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку

Штирьов О.М.

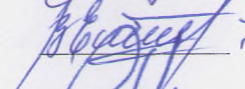
Гарант освітньої програми

Штирьов О. М.

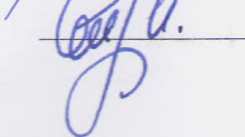
Директор ННІПУА

Ємельянов В.М.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Технології взаємодії влади з суспільством (соціальна інженерія)
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітня програма	«Адміністративний менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	3
Навчальний рік	2022/2023
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма (3 курс)
	6 семестр
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кред./180 год.
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Лек. – 36 Сем. – 54 С/р – 90
Відсоток аудиторного навантаження	50%
Мова викладання	українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	
Форма підсумкового контролю	іспит

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю „Публічне управління та адміністрування”:

Реалізація освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю „Публічне управління та адміністрування” пов’язана з наданням їм комплексу знань та умінь, які містяться у нормативній навчальній дисципліні „Технології взаємодії влади з суспільством (соціальна інженерія)”.

Мета дисципліни

оволодіння студентами систематизованими науковими знаннями про правову державу та громадянське суспільство, громадянські права та свободи, інститути громадянського суспільства та правової держави; розвиток творчого політичного мислення, здатності самостійно аналізувати суспільно-політичні явища і процеси; формування політичної культури, набуття навичок політичної поведінки і політичної діяльності, на їх основі – вмінь, з метою впровадження їх у майбутню професійну діяльність державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування для створення умов щодо забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина.

Основні завдання дисципліни:

- знати сутність поняття правової держави й громадянського суспільства, основні ознаки й інститути правової держави та громадянського суспільства, основні характеристики взаємовідносин громадянського суспільства і держави та демократичним шляхом сприяти впровадженню політичного партнерства у функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- аналізувати стан і тенденції розвитку політичної системи країни, умови, за яких можливе становлення громадянського суспільства, його взаємозалежність від наявності правової держави та на цій основі забезпечувати реалізацію завдань і функцій держави в публічному управлінні та адмініструванні.

Предмет дисципліни:

сукупність політичних знань, що охоплюють суспільно-політичні процеси в суспільстві та державі, взаємозв’язок між ними та розвиток відносин, демократичні перетворення та формування громадянського суспільства як основи правової держави, становлення і розвиток правової держави та громадянського суспільства в Україні, механізми взаємодії суб’єктів громадянського суспільства і об’єктів політики.

До вивчення навчальної дисципліни «Технології взаємодії влади з суспільством» студент долучається, прослухавши навчальні дисципліни: «Інформаційна політика і менеджмент», «Децентралізація як інструмент публічного управління», «Соціальні і гуманітарна політика», «Виборчі технології», «Основи ділової комунікації».

Форми вивчення дисципліни:

лекція, семінарські заняття, виконання індивідуальних завдань самостійної роботи, творчої роботи, контрольних заходів. Технічні засоби навчання використовуються під час проведення усіх форм занять згідно з рекомендаціями предметно-методичної комісії.

У процесі вивчення дисципліни використовується кредитно-модульна технологія - студенти опановують матеріал за змістовим модулем.

Під час проведення лекційних занять використовується проблемно-діяльнісний підхід, що сприяє глибокому засвоєнню знань і формуванню творчого професійного мислення у майбутніх фахівців.

Семінарські заняття носять проблемно-пошуковий і практично-творчий характер, студенти опрацьовують теоретичні і практичні завдання, розвивають мислення, поглиблюють і розширюють знання, обґрунтовують власну точку зору, роблять прогнози та пропонують шляхи вирішення поставлених завдань.

Виконуючи індивідуальні завдання, студенти, за допомогою викладача, розв’язують складні проблеми, уточнюють незрозумілі питання, обговорюють підходи практичного застосування отриманих знань під час професійної діяльності.

Виконуючи індивідуальні завдання, студенти, за допомогою викладача, розв'язують складні проблеми, уточнюють незрозумілі питання, обговорюють підходи практичного застосування отриманих знань під час професійної діяльності. Самостійна робота як форма організації навчального процесу, покликана забезпечити можливість студенту працювати з інформаційними ресурсами і базами даних та використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки, аналізу та використання інформації з різних джерел під час самостійного вивчення ним запропонованої літератури у пошуку відповідей на проблемні питання курсу, виконання практичних завдань з курсу. Самостійна робота студентів орієнтована на поглиблене вивчення окремих питань інформаційної політики та безпеки, а також формування вмінь і навичок підготовки документів, що регулюють інформаційну сферу.

Доповідь (презентація) за допомогою засобів Power Point.

Форми контролю – поточний, підсумковий семестровий контроль. Поточний контроль ґрунтується на системі оцінки успішності студентів і проводиться на семінарських заняттях: опитування, самостійна робота, творча робота, контрольна робота. Підсумковий контроль – іспит, наприкінці навчального курсу.

Загальні компетентності (ЗК)	Фахові компетентності спеціальності (СК)
ЗК07. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК12. Здатність працювати в команді.	ФК.12 Вміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, враховуючи механізми розвитку громадянського суспільства.

Програмні результати навчання

Нормативні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання (ПРН)
1	ПРН 2. Знати норми та правила професійного спілкування діловою українською мовою.
2	ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування на національному рівні та рівні країн ЄС.
3	ПРН 10. Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

3. Програма навчальної дисципліни

№ п/п		Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Держава в політичній системі суспільства. Правова держава.	2	2	4
2	Практичне заняття до теми 1		2	4
3	Тема 2. Громадянське суспільство	2	2	4
4	Практичне заняття до теми 2		2	4
5	Тема 3. Законодавчі основи української держави в умовах незалежності та громадянське суспільство	2	2	4
6	Тема 4. Співпраця влади з громадськістю: типи та рівні громадської участі	2	2	4
7	Тема 4.2 Співпраця влади з громадськістю: типи та рівні громадської участі	2	2	4
8	Тема 5. Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні	2	2	4
9	Практичне заняття до теми 5		2	4
10	Тема 6. Засоби масової інформації. Доступ громадян до публічної інформації, відкриті дані.	2	2	3
11	Практичне заняття до теми 6		2	3
12	Тема. 7 Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні -викривачі корупції та уповноважені	2	2	3
13	Тема. 7.1 Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні -викривачі корупції та уповноважені	2	2	3
14	Тема 8. Забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики	2	2	3
15	Тема 9. Громадянська ініціатива – самоорганізація громадянського суспільства	2	2	3
16	Тема 10. Громадські слухання, громадські обговорення, публічні обговорення	2	2	3
17	Практичне заняття до теми 10		2	3
18	Тема 11. Громадський контроль	2	2	3
19	Тема 12. Громадський моніторинг	2	2	3
20	Тема 13. Громадська експертиза органів влади	2	2	3
21	Практичне заняття до теми 13		2	3
22	Тема 14. Звернення громадян	2	2	3
23	Практичне заняття до теми 14		2	3
24	Тема 15. Електронні звернення громадян	2	2	3
25	Практичне заняття до теми 15		2	3
26	Тема 16. Органи самоорганізації населення: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку	2	2	3
27	Практичне заняття до теми 16		2	3
	Всього за курсом	36	54	90

4.Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Держава в політичній системі суспільства. Правова держава. 1. Поняття та теорії виникнення держави. 2. Форми державного правління та державного устрою. 3. Виникнення і розвиток ідеї правової держави. Основні ознаки правової держави.
2	Тема 2. Громадянське суспільство 1. Поняття та основні риси громадянського суспільства. Історичні уявлення про громадянське суспільство. 2. Умови виникнення, інститути та суб'єкти громадянського суспільства.
3	Тема 3. Законодавчі основи української держави в умовах незалежності та громадянське суспільство 1. Засади процесу розбудови громадянського суспільства в сучасній Україні: – економічна сфера; – політична сфера; – правова сфера; – інтеграційна сфера. 2. Конституційні основи щодо прав громадянина: - невід'ємні (загальнолюдські); - соціально-економічні; - політичні.
4	Тема 4. Співпраця влади з громадськістю: типи та рівні громадської участі 1. "Драбина громадської участі" Ш. Арнштайн. 2. Типологія інструментів участі Г. Роу та Л.Фрюер.
5	Тема 4.2 Співпраця влади з громадськістю: типи та рівні громадської участі 1. "Спектр громадської участі" Міжнародної асоціації громадської участі. 2. "Кодекс рекомендованих норм громадської участі в процесі прийняття рішень" Ради Європи.
6	Тема 5. Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні 1. Європейські стандарти та критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні. Динаміка становлення громадських організацій та проблеми залучення громадян до їх діяльності 2. Дорадчі структури при органах влади: громадські ради і колегії в Україні та ефективність їх діяльності
7	Тема 6. Засоби масової інформації. Доступ громадян до публічної інформації, відкриті дані. 1. Свобода слова та засобів масової інформації: правове забезпечення, проблеми та тенденції розвитку. ЗУ «Про інформацію» 2. Доступність інформації про діяльність органів влади та її вплив на громадянське суспільство. Державні портали відкритих даних: data.gov.ua, edata.gov.ua та Дія (diia.data.gov.ua).
8	Тема. 7 Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні - викривачі корупції та уповноважені 1. Участь інститутів громадянського суспільства (ЗМІ, громадські організації, громадські ради доброчесності) у протидії поширенню корупції 2. Викривачі корупції. Законодавство для викривачів 3. Права та гарантії захисту викривачів
9	Тема. 7.1 Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні - викривачі корупції та уповноважені 1. Повідомлення про корупцію 2. Єдиний портал повідомлень викривачів

10	<p>Тема 8. Забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення консультацій з громадськістю в Україні 2. Електронні консультації з громадськістю 3. Вивчення громадської думки органами державної влади
11	<p>Тема 9. Громадянська ініціатива – самоорганізація громадянського суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність громадянської ініціативи. 2. Форми та види громадянської ініціативи. 3. Місцева ініціатива
12	<p>Тема 10. Громадські слухання, громадські обговорення, публічні обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та рішення громадських слухань 2. Громадські обговорення 3. Публічні обговорення
13	<p>Тема 11. Громадський контроль</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види і механізми громадського контролю 2. Ефективність громадського контролю 3. Громадський контроль і правозахисні організації
14	<p>Тема 12. Громадський моніторинг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, структура, об'єкт 2. Проблемні аспекти громадського моніторингу в Україні 3. Функції громадського моніторингу
15	<p>Тема 13. Громадська експертиза органів влади</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність громадської експертизи органів влади, методи, джерела 2. Експертні пропозиції та експертна група 3. Висновки експертизи
16	<p>Тема 14. Звернення громадян</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Звернення громадян: особливості, вимоги, правове забезпечення 2. Розгляд пропозицій (зауважень), заяв (клопотань), скарг громадян 3. Терміни подання і розгляду скарг та клопотань 4. Права громадянина при розгляді заяв/скарг та обов'язки органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розгляду заяв/скарг.
17	<p>Тема 15. Електронні звернення громадян</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цифрові технології взаємодії громадянського суспільства та держави 2. Вимоги до електронного звернення громадян 3. Електронна петиція, порядок її подання і розгляду
18	<p>Тема 16. Органи самоорганізації населення: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль органів самоорганізації населення у залученні громадян до розв'язання проблем місцевого значення та форми взаємодії з органами місцевого самоврядування в Україні. 2. Механізми реалізації громадських ініціатив: проблеми ефективності та шляхи вирішення. 3. Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів самоорганізації населення.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Держава в політичній системі суспільства. Правова держава.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та теорії виникнення держави. 2. Форми державного правління та державного устрою. 3. Виникнення і розвиток ідеї правової держави. Основні ознаки правової держави.
2	<p>Практичне заняття до теми 1</p>
3	<p>Тема 2. Громадянське суспільство</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та основні риси громадянського суспільства. Історичні уявлення про громадянське суспільство. 2. Умови виникнення, інститути та суб'єкти громадянського суспільства.
4	<p>Практичне заняття до теми 2</p>
5	<p>Тема 3. Законодавчі основи української держави в умовах незалежності та громадянське суспільство</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засади процесу розбудови громадянського суспільства в сучасній Україні: <ul style="list-style-type: none"> – економічна сфера; – політична сфера; – правова сфера; – інтеграційна сфера. 2. Конституційні основи щодо прав громадянина: <ul style="list-style-type: none"> - невід'ємні (загальнолюдські); - соціально-економічні; - політичні.
6	<p>Тема 4. Співпраця влади з громадськістю: типи та рівні громадської участі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Драбина громадської участі" Ш. Арнштайн. 2. Типологія інструментів участі Г. Роу та Л. Фрюер.
7	<p>Тема 4.2 Співпраця влади з громадськістю: типи та рівні громадської участі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Спектр громадської участі" Міжнародної асоціації громадської участі. 2. "Кодекс рекомендованих норм громадської участі в процесі прийняття рішень" Ради Європи.
8	<p>Тема 5. Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейські стандарти та критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні. Динаміка становлення громадських організацій та проблеми залучення громадян до їх діяльності 2. Дорадчі структури при органах влади: громадські ради і колегії в Україні та ефективність їх діяльності
9	<p>Практичне заняття до теми 5</p>
10	<p>Тема 6. Засоби масової інформації. Доступ громадян до публічної інформації, відкриті дані.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Свобода слова та засобів масової інформації: правове забезпечення, проблеми та тенденції розвитку. ЗУ «Про інформацію» 2. Доступність інформації про діяльність органів влади та її вплив на громадянське суспільство. Державні портали відкритих даних: data.gov.ua, edata.gov.ua та Дія (diia.data.gov.ua).
11	<p>Практичне заняття до теми 6</p>
12	<p>Тема. 7 Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні - викривачі корупції та уповноважені</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участь інститутів громадянського суспільства (ЗМІ, громадські організації, громадські ради доброчесності) у протидії поширенню корупції 2. Викривачі корупції. Законодавство для викривачів 3. Права та гарантії захисту викривачів
13	<p>Тема. 7.1 Стан і критерії оцінки розвитку громадянського суспільства в Україні -</p>

	викривачі корупції та уповноважені 1. Повідомлення про корупцію 2. Єдиний портал повідомлень викривачів
14	Тема 8. Забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики 1. Проведення консультацій з громадськістю в Україні 2. Електронні консультації з громадськістю 3. Вивчення громадської думки органами державної влади
15	Тема 9. Громадянська ініціатива – самоорганізація громадянського суспільства 1. Сутність громадянської ініціативи. 2. Форми та види громадянської ініціативи. 3. Місцева ініціатива
16	Тема 10. Громадські слухання, громадські обговорення, публічні обговорення 1. Предмет та рішення громадських слухань 2. Громадські обговорення 3. Публічні обговорення
17	Практичне заняття до теми 10
18	Тема 11. Громадський контроль 1. Види і механізми громадського контролю 2. Ефективність громадського контролю 3. Громадський контроль і правозахисні організації
19	Тема 12. Громадський моніторинг 1. Сутність, структура, об'єкт 2. Проблемні аспекти громадського моніторингу в Україні 3. Функції громадського моніторингу
20	Тема 13. Громадська експертиза органів влади 1. Сутність громадської експертизи органів влади, методи, джерела 2. Експертні пропозиції та експертна група 3. Висновки експертизи
21	Практичне заняття до теми 13
22	Тема 14. Звернення громадян 1. Звернення громадян: особливості, вимоги, правове забезпечення 2. Розгляд пропозицій (зауважень), заяв (клопотань), скарг громадян 3. Терміни подання і розгляду скарг та клопотань 4. Права громадянина при розгляді заяв/скарг та обов'язки органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розгляду заяв/скарг.
23	Практичне заняття до теми 14
24	Тема 15. Електронні звернення громадян 1. Цифрові технології взаємодії громадянського суспільства та держави 2. Вимоги до електронного звернення громадян 3. Електронна петиція, порядок її подання і розгляду
25	Практичне заняття до теми 15
26	Тема 16. Органи самоорганізації населення: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку 4. Роль органів самоорганізації населення у залученні громадян до розв'язання проблем місцевого значення та форми взаємодії з органами місцевого самоврядування в Україні. 5. Механізми реалізації громадських ініціатив: проблеми ефективності та шляхи вирішення. 6. Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів самоорганізації населення.
27	Практичне заняття до теми 16

Семінарське заняття – форма навчального заняття, під час проведення якого викладач організує дискусію з попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів.

Завданнями семінарських занять є:

- поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях;
- заохочення студентів до аналізу політичних подій, активної творчої роботи зі самостійного опрацювання рекомендованої літератури;
- вироблення у студентів умінь використовувати теоретичні політичні знання в практичній діяльності, на основі історико-правових знань вміти прогнозувати події та явища у суспільно-політичному житті України;
- стимулювання у студентів прагнення на основі знання політичних систем минулого та сучасності вдосконалювати політичну культуру, розуміти значення державних інститутів у житті суспільства;
- формування навички самостійної роботи з першоджерелами і довідковою літературою;
- формування навички діалогічного і критичного мислення.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді, їх виступи, активність у дискусії, вміння формувати і обґрунтовувати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Вимоги до підготовки завдань курсу:

Самостійна робота – це невелике за обсягом завдання, яке безпосередньо стосується теми поточного семінару і може виконуватися як під час його проведення, так і бути підготоване заздалегідь самостійно.

Доповідь (презентація) – це невелике за обсягом завдання, яке безпосередньо стосується теми поточного семінару виконується під час його проведення, підготоване заздалегідь самостійно. Передбачає підготовку та презентацію проекту до відповідної тематики семінарського заняття з використанням наочних засобів та використанням електронної техніки, висловлення обґрунтованої позиції щодо мети і результатів виконаного завдання.

Підсумкова контрольна робота – завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних занять і проводиться відповідно до кількості розділів. В ній мають бути розкриті основні аспекти проблеми, надана характеристика різних складових тем згідно плану лекції. Контрольна робота складається з 5 питань.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Написання та оформлення звернення громадянина до органів державної влади/місцевого самоврядування:

1. Пропозиції (зауваження),
2. Заяви (клопотання),
3. Скарги
4. Звернення громадянина до органів влади відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» (2011 р.)
5. Написання електронної петиції до Президента України/Верховної Ради України/Кабінету Міністрів України/органу місцевого самоврядування

ТЕМАТИКА ДОПОВІДЕЙ ЗА ТЕМОЮ (ПРЕЗЕНТАЦІЯ)

1. Конституція України – гарант розвитку правової держави та громадянського суспільства.
2. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення.
3. Відповідність українського законодавства європейським стандартам у сфері забезпечення прав і свобод людини і громадянина.
4. Засади функціонування депутатських фракцій та викривлення волевиявлення громадян.
5. Проблема відкритості і прозорості фінансування партій в Україні.
6. Проблеми залучення громадян до діяльності громадських організацій, шляхи їх подолання.
7. Вимоги до створення та функціонування громадських організацій в Україні: законодавче закріплення та його недосконалість.
8. Ефективність діяльності громадських організацій в Україні.
9. Ефективність діяльності волонтерських організацій в Україні
10. Дорадчі структури при органах влади: громадські ради та колегії в Україні, проблеми залучення громадян до їхньої діяльності
11. Ефективність діяльності дорадчих структур при органах влади в Україні.
12. Шляхи оптимізації взаємодії громадських організацій та органів влади щодо боротьби з корупцією в Україні.
13. Проблеми та випадки порушення права громадянина на доступ до публічної інформації відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».
14. Ефективність звернення громадянина до органів державної влади/місцевого самоврядування у формі петиції/електронної петиції.
15. Ефективність звернення громадянина до органів державної влади/місцевого самоврядування у формі скарги.
16. Соціологічний зріз громадської думки щодо довіри громадян до органів державної влади/місцевого самоврядування.

ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Вимоги до написання КР:

1. Обсяг контрольної роботи становить 20 сторінок. У ній розкриваються питання з основних розділів курсу.
2. Контрольна робота виконується на окремих аркушах формату А4. На титульному листі наводиться її назва, дисципліна, курс, шифр групи, повністю прізвище, ім'я і по батькові. На другій сторінці вказується варіант завдання. Текст може бути написаний від руки, або надрукований через 1,5 інтервали (Times New Roman), розмір шрифту – 14.
3. Кожен пункт завдання викладається стисло, змістовно і відображає сутність сформульованого питання. Текст може містити схеми, малюнки, графіки.
4. У кінці наводиться список використаної літератури, оформлений за правилами. Ставиться дата і особистий підпис виконавця.
5. ДКР містить 3 завдання різної складності.

Варіант № 1.

1. „Відкрите” та „закрите” суспільство – розкрийте зміст даних понять та охарактеризуйте відмінності між ними. До якого з них, на Вашу думку, відноситься Україна?
2. Надайте визначення поняттю „правова держава”, розкрийте сутність даного поняття та вкажіть і охарактеризуйте основні риси правової держави.
3. Свобода полягає в тому, щоб залежати тільки від законів. Чи погоджуєтесь Ви з даним твердженням? Обґрунтуйте Вашу думку.

Варіант № 2.

1. Громадянське суспільство: сутність, основні концепції його походження.
2. Проаналізуйте важливість для громадянського суспільства існування державних порталів відкритих даних: data.gov.ua, edata.gov.ua та Дія (diia.data.gov.ua).
3. Чи погоджуєтесь Ви з думкою Платона про те, що державність можлива там, де панують закони, „...де закон володар над правителями, а вони його раби...”? Обґрунтуйте Вашу відповідь.

Варіант № 3.

1. Дорадчі структури при органах влади: громадські ради та колегії в Україні.
2. Право громадян на звернення
3. Поясніть висловлювання Є. Бистрицького: „Громадянське суспільство – це сукупність окремих, незалежних особистостей (кожна з яких має свої власні потреби, приватний інтерес), у якій виокремлюються групи громадян на різноманітних засадах єднання, створюючи відповідні самоврядні угруповання”.

Варіант № 4.

1. Європейські стандарти щодо прав і свобод людини, громадянина, розвитку громадянського суспільства.
2. Дайте визначення поняттю „правова політика”. В чому зв’язок між поняттями „державна правова політика” (чи державно-правова), „державна політика”, „правова політика”?
3. Як Ви вважаєте: чи має будь-яка суспільно важлива інформація у правовій державі бути доступною для громадян, а засоби масової комунікації – максимально незалежними. Обґрунтуйте Вашу відповідь.

Варіант № 5.

1. Простежте взаємозв’язок громадянського суспільства і правової держави.
2. Динаміка становлення громадських організацій в Україні та залучення громадян до їх діяльності. Волонтерська діяльність.
3. Європейські стандарти щодо прав і свобод людини, громадянина, розвитку громадянського суспільства.

Варіант № 6.

1. Права і обов’язки громадян та принципи державотворення в Конституції України.
2. Свобода слова та засобів масової інформації: правове забезпечення, проблеми та тенденції розвитку
3. Прокоментуйте вислів колишнього французького президента Ф. Міттерана: „Правова держава являє собою освячену європейською культурою систему демократичних цінностей і юридичних основ”.

Варіант № 7.

1. Доступ громадян до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.
2. Чи є відповідальність невід’ємною складовою діяльності ЗМІ у демократичному суспільстві? Які її межі?
3. Участь неурядових організацій в антикорупційних заходах. Шляхи оптимізації взаємодії громадських організацій та органів влади щодо боротьби з корупцією в Україні.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Використання проектору; методичних матеріалів та посібників в електронній формі; використання платформи Moodle.

Використання можливостей Google meet під час проведення відеоконференцій (лекцій, семінарських занять, заліків) зі студентами в умовах дистанційного навчання.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає також:

- навчальні та робочі навчальні плани;
- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- завдання для творчої роботи (презентації);
- завдання для проведення контрольної роботи;
- завдання для підсумкового контролю (питання до іспиту);
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

5. Підсумковий контроль

Контроль планується здійснювати шляхом оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, перевірки письмових робіт (самостійні і контрольні роботи), захист доповіді (презентації), та проведення іспиту за результатами вивчення курсу.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ:

(14*13*13 балів x 3 питання = 40 балів)

1. Визначення, сутність, основні ознаки правової держави.
2. Поняття та основні риси громадянського суспільства.
3. Умови виникнення, інститути та суб'єкти громадянського суспільства.
4. Публічна комунікація та PR в публічному управлінні
5. Особливості формування громадянського суспільства в Україні: основні засади.
6. Конституційні засади щодо прав громадянина: невід'ємні, соціально-економічні, політичні.
7. Принципи розбудови громадянського суспільства та державотворення в українському законодавстві.
8. Публічна комунікація та PR в публічному управлінні
9. Публічна політика держави щодо управління конфліктами в соціумі як засіб подолання кризових явищ у державному управлінні
10. "Драбина громадської участі" Ш. Арнштайн.
11. Типологія інструментів участі Г. Роу та Л.Фрюер.
12. "Спектр громадської участі" Міжнародної асоціації громадської участі.
13. "Кодекс рекомендованих норм громадської участі в процесі прийняття рішень" Ради Європи.
14. Проведення консультацій з громадськістю в Україні
15. Електронні консультації з громадськістю
16. Вивчення громадської думки органами державної влади
17. Сутність громадської ініціативи.
18. Форми та види громадської ініціативи.
19. Місцева ініціатива
20. Предмет та рішення громадських слухань
21. Громадські обговорення
22. Публічні обговорення
23. Види і механізми громадського контролю

24. Ефективність громадського контролю
25. Громадський контроль і правозахисні організації
26. Сутність, структура, об'єкт громадського моніторингу
27. Проблемні аспекти громадського моніторингу в Україні
28. Функції громадського моніторингу
29. Сутність громадської експертизи органів влади, методи, джерела
30. Експертні пропозиції та експертна група
31. Висновки експертизи
32. Звернення громадян: розгляд пропозицій (зауважень), заяв (клопотань), скарг громадян
33. Терміни подання і розгляду скарг та клопотань
34. Права громадянина при розгляді заяв/скарг та обов'язки органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розгляду заяв/скарг.
35. Звернення громадянина до органів влади відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» (2011 р.)
36. Вимоги до електронного звернення громадян
37. Електронна петиція, порядок її подання і розгляду
38. Роль органів самоорганізації населення у залученні громадян до розв'язання проблем місцевого значення та форми взаємодії з органами місцевого самоврядування в Україні.
39. Механізми реалізації громадських ініціатив: проблеми ефективності та шляхи вирішення.
40. Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів самоорганізації населення.
41. Свобода слова та засобів масової інформації: правове забезпечення, проблеми та тенденції розвитку.
42. Доступність інформації про діяльність органів влади та її вплив на громадянське суспільство.
43. Право громадян на звернення
44. Європейські стандарти щодо розвитку громадянського суспільства.
45. Динаміка становлення громадських організацій в Україні та залучення громадян до їх діяльності.
46. Ефективність діяльності громадських організацій в Україні.
47. Дорадчі структури при органах влади: громадські ради та колегії в Україні.
48. Участь інститутів громадянського суспільства у протидії поширенню корупції.
49. „Державна правова політика” (державно-правова), „державна політика”, „правова політика”: їх сутність, схожість та відмінності.

Приклад білету до іспиту
(14*13*13 балів x 3 питання = 40 балів)

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань: 28 – Публічне управління та адміністрування

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Навчальна дисципліна – **ТЕХНОЛОГІЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ З СУСПІЛЬСТВОМ**

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ

1. Визначення, сутність, основні ознаки правової держави.
2. Проведення консультацій з громадськістю в Україні
3. Види і механізми громадського контролю

*Затверджено на засіданні кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку
Протокол № __ від _____ року*

Завідувач кафедри, доцент

Штиршов О.М.

Упорядник, доцент кафедри

Бондар Г. Л.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
Опитування на семінарських завданнях	2	18	36
Доповідь (презентація)	8	1	8
Виконання самостійної роботи	4	2	8
Виконання підсумкової контрольної роботи	8	1	8
Загальна кількість балів			60
Іспит			40
Всього за триместр			100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Опитування на семінарах включає в себе: опитування з будь-якого питання, що винесене на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Доповнення здійснюється студентом по темі семінару після основної відповіді по питанню винесеному на семінарське заняття. Метою доповнення є більш повне розкриття питання, винесеного на семінарське заняття, або висвітлення різноманітних наукових, практичних аспектів даного питання

Вирішення практичних ситуативних завдань здійснюється у вигляді розв'язання завдань з теми семінару, які надані викладачем студентам на попередньому семінарі. Студент самостійно, опрацьовуючи вдома матеріал до семінару, вирішує завдання з належним аргументування та доказовістю. На семінарі студент усно доповідає своє бачення вирішення завдання. Якщо відповідь студента є неповною, тоді долучаються інші студенти з відповідним оцінюванням їх відповідей або участю в обговоренні.

Доповідь (презентація) – це невелике за обсягом завдання, яке безпосередньо стосується теми поточного семінару виконується під час його проведення, підготоване заздалегідь самостійно. Передбачає підготовку та презентацію проекту до відповідної тематики семінарського заняття з використанням наочних засобів та використанням електронної техніки, висловлення обґрунтованої позиції щодо мети і результатів виконаного завдання.

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
6 семестр			
1. Бали опитування на семінарських заняттях (2 бали x 18 занять = 36 балів)			
Критерії оцінювання		2 бали	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання 		2	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань 		1,5	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань 		1	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання 		0	
2. Самостійна робота студентів (СРС) (Доповідь (Презентація))			
Критерії оцінювання		8 балів	
<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі 		7-8	
<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій 		5-6	
<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена 		3-4	
<ul style="list-style-type: none"> • робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій 		2	
<ul style="list-style-type: none"> • робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій 		0-1	
3. Виконання практичних самостійних завдань (4 бали x 2 заняття = 8 балів)			
Критерії оцінювання		4 бали	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання 		3-4	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань 	2
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання 	0-1
4. Самостійна робота студентів (СРС) (Контрольна робота)	
Критерії оцінювання	8 балів
<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі 	7-8
<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій 	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена 	3-4
<ul style="list-style-type: none"> • робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій 	2
<ul style="list-style-type: none"> • робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій 	0-1
5. Іспит з дисципліни	
Критерії оцінювання	40 балів
Іспит з дисципліни містить питання згідно навчальної програми. Студент відповідає на питання різного ступеня складності.	

7. Рекомендовані джерела інформації Законодавча та нормативно-правова база

1. Акт проголошення незалежності України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. – К., 1991. – № 38.
2. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верх. Радою УРСР 16 липня 1990 р. // Відомості Верх. Ради УРСР. – 1990. - № 31.
3. Закон України „Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості відносин власності стосовно засобів масової інформації” : за станом на 4 лип. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/409-18>.
4. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про інформацію””: за станом на 13 січ. 2011 р. № 2938-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>.
5. Закон України „Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні”: за станом на 16 лист. 1992 № 2782-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
6. Закон України „Про інформацію”: за станом на 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
7. Закон України „Про Концепцію Національної програми інформатизації”: за станом на 4 лют. 1998 р. № 75/98-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.
8. Закон України „Про національну програму інформатизації”: за станом на 4 лют. 1998 р. № 74/98-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
9. Закон України „Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки”: за станом на 9 січ. 2007 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
10. Закон України „Про телебачення та радіомовлення”: за станом на 21 груд. 1993 р. № 3759-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>.
11. Закон України про всеукраїнські та місцеві референдуми від 3 липня 1991 р. із наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради. – № 33.
12. Закон України про звернення громадян // Відом. Верховної Ради України. - 1996. - № 47.
13. Закон України про Кабінет Міністрів України від 21 грудня 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 11.
14. Закон України про місцеве самоврядування в Україні від 21 травня 1997 р. з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24.
15. Закон України про місцеві державні адміністрації // Офіц. вісн. України. - 1999. - № 18.- С. 3-22.
16. Закон України про об’єднання громадян від 16 червня 1992 р. із наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34.
17. Закон України про об’єднання громадян від 16 червня 1992 р. із наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34.
18. Закон України про органи самоорганізації населення від 11 липня 2001 р. № 2625 - III // Урядовий кур’єр - 2001. - 15 серпня.

Джерельна база

1. Адміністративний менеджмент та управління в Україні в умовах євроінтеграції: підручник./ Кол.авт.; за заг. ред. В.М. Ємельянова. - Миколаїв: Вид-во Ємельянова Т.В., 2021. - 281 с. (Бондар Г.Л. Розділ 7. Зв'язки з громадськістю в публічному управлінні та державному менеджменті в Україні).
2. Актуальні проблеми реалізації Україною стратегічного курсу на європейську і євроатлантичну інтеграцію: громадська думка та експертні оцінки. - Вип. 12 / за заг. ред. В. П. Горбуліна. - К.: ДП НВЦ „Євроатлантикінформ”. - 2005. - 256 с.
3. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура и стабильность демократии // Полит. исслед. - 1992. - № 4.
4. Бейко О. Зміцнення зв'язків уряду з громадськістю як умова ефективності державного управління в демократичних країнах // Вісн. НАДУ. – 2005. - № 4. – С. 334-339.
5. Богомаз К. Політичні партії і громадські організації України. - К.: Тов-во „Знання”, 1992. - 276 с.
6. Бондар Г.Л. Комунікативна політика в діяльності державного службовця : [навчальний посібник] / Г. Л. Бондар. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2015. – 300 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.chmnu.edu.ua/handle/123456789/224>
7. Винниченко В. Відродження нації: У 3 ч. - К., 1990. - Ч. 1-3.
8. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення. - К., 1997.
9. Грушевський М. С. Хто такі українці і чого вони хочуть. - К., 1991.
10. Громадянське суспільство: ідеологія і реальність. - К., 1997.
11. Гончарук О. Органи самоорганізації населення не організуються самі: їх створенню має передувати широка просвітницька робота за участі всіх заінтересованих сторін // Віче. - 2004. - № 7. - С. 32-35.
12. Грінченко Б., Драгоманов М. Діалоги про українську національну справу. - К., 1994.
13. Гуменюк О. Психологічний аналіз громадянської відповідальності / О. Гуменюк. – 2007. - № 4. - С. 81-92.
14. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства. Методичні рекомендації / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. : А. О. Красносільська, М. В. Лациба, А. В. Волошина, В. О. Купрій, Н. М. Чермошенцева, О. Л. Ващук – К. : Агентство „Україна”, 2013. – 180 с.
15. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспектива / Кер. авт. кол. Шемшученко Ю. С. - К.: НАН України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2001. - 632 с.
16. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія / І. Б. Коліушко. - К.: Факт. 2002. - 260 с.
17. *Котиленко О. Л.* Політико-правові ідеї Т. Шевченка та І. Франка в сучасній ідеологічній боротьбі. - К, 1990.
18. *Малиновський В. Я.* Державне управління: Навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К.: Атіка, 2003. – С. 354-453. – 576 с.
19. *Малиновський В.* Муніципальне управління : Сфера діяльності і науки/ В. Малиновський // Віче. - 2004. - № 7. - С. 57-60.